

Wijzigingsbesluit verwijzingsportaal bankgegevens

Wijziging van het Besluit verwijzingsportaal bankgegevens

Beantwoording IAK-vragen

1. Wat is de aanleiding?

Aanleiding voor het wetsvoorstel *Wijzigingswet verwijzingsportaal bankgegevens* en daarmee ook voor het ontwerp *Wijzigingsbesluit verwijzingsportaal bankgegevens* is een nationale wens uit het *Plan van aanpak witwassen*¹, namelijk het geautomatiseerd kunnen vorderen en verstrekken van saldo- en transactiegegevens voor de aanpak en het bestrijden van criminaliteit, waaronder witwassen, op basis van bestaande wettelijke grondslagen.

2. Wie zijn er betrokken?

Betrokken partijen zijn:

- vorderende instanties, genoemd in artikel 6 van het Besluit verwijzingsportaal bankgegevens (opsporingsambtenaren van de Nationale Politie, het openbaar ministerie, de Koninklijke Marechaussee, de Rijksrecherche, de Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst, de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, de directie Opsporing van de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid of de Inlichtingen- en Opsporingsdienst van de Inspectie Leefomgeving en Transport, de officier van justitie, bedoeld in artikel 9 van het Wetboek van Strafvordering, de Financiële inlichtingen eenheid, bedoeld in artikel 12, eerste lid, van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme, de inspecteur, bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b, van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de ontvanger, bedoeld in artikel 2, eerste lid, onderdeel i, van de Invorderingswet 1990 en de Belastingdienst/Toeslagen, bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen);
- andere vorderende instanties, te weten het CJIB en de Douane;
- banken en andere betaaldienstverleners;
- De Nederlandsche Bank;
- Ministerie van Justitie en Veiligheid;
- Ministerie van Financiën.

3. Wat is het probleem?

Het huidige verwijzingsportaal bankgegevens voorziet niet in de mogelijkheid voor opsporingsdiensten om saldo- en transactiegegevens alsmede een aantal aanvullende identificerende gegevens (emailadres, mobiele telefoonnummer en IMEI-nummer) geautomatiseerd op te vragen en te verstrekken door banken voor de bestrijding van criminaliteit, waaronder witwassen. Het opvragen en verstrekken van deze gegevens vindt nu nog plaats op handmatige wijze en op individuele basis. Een belangrijk nadeel hiervan is dat deze wijze zorgt voor vertraging in de verstrekking van deze gegevens door banken aan opsporingsdiensten, terwijl door digitalisering van het betalingsverkeer geld snel kan worden weggesluisd en geldstromen steeds moeilijker te achterhalen zijn.

4. Wat is het doel?

De *Wijzigingswet verwijzingsportaal bankgegevens* beoogt de geautomatiseerde levering van saldo- en transactiegegevens mogelijk te maken door Nederlandse banken met meer dan tweeënehalf miljoen rekeninghouders aan opsporingsdiensten. Dit zorgt voor een betere informatiepositie van opsporingsdiensten, doordat zij veiliger en sneller beschikken over de juiste saldo- en transactiegegevens. Daarnaast beoogt het wetsvoorstel onder meer:

¹ Zie pagina 20 van bijlage 910218 bij *Kamerstukken II 2018/19*, 31477, nr. 41.

- mogelijk te maken om via het verwijzingsportaal bankgegevens gegevens te vorderen en te verstrekken van vermiste personen die zich hebben onttrokken aan de tenuitvoerlegging van verplichte zorg;
- het CJIB en de Douane toe te voegen als vorderende instantie;
- de mogelijkheid te creëren voor de Belastingdienst om het verwijzingsportaal bankgegevens te gebruiken voor het vaststellen van de inningstrategie, waarbij de betalingsvordering een mogelijk instrument is.;
- uitbreiding van de toezichttaak DNB in het licht van de doorontwikkeling.

Deze uitbreidingen van het verwijzingsportaal en de uitbreiding van de set identificerende gegevens vergen uitwerking van een aantal aspecten (zoals uitwerking van het begrip saldo- en transactiegegevens en aanvulling van de bepaling betreffende bevoegde instanties die via het verwijzingsportaal gegevens kunnen opvragen), waarvoor wijziging nodig is van het *Besluit verwijzingsportaal bankgegevens*.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het doel kan alleen bereikt worden als het overgrote deel van de vorderingen en verstrekkingen van saldo- en transactiegegevens plaatsvindt via het verwijzingsportaal bankgegevens. Dit kan het beste worden bewerkstelligd als de banken hiertoe wettelijk verplicht worden. In dit geval is gekozen voor een wettelijke verplichting voor banken met meer dan tweeëneenhalf miljoen rekeninghouders. In ruimere zin worden de voorgestelde uitbreidingen gerechtvaardigd door het maatschappelijk belang dat is gemoeid met het tegengaan van witwassen en andere vormen van criminaliteit.

6. Wat is het beste instrument?

Wetgeving. Het doel kan alleen bereikt worden als het overgrote deel van de vorderingen en verstrekkingen van saldo- en transactiegegevens plaatsvindt via het verwijzingsportaal bankgegevens. Dit kan het beste worden bewerkstelligd als de banken hiertoe wettelijk verplicht worden. In dit geval is gekozen voor een wettelijke verplichting voor banken met meer dan tweeëneenhalf miljoen rekeninghouders. Voor het geautomatiseerd vorderen en verstrekken van de saldo- en transactiegegevens wordt aangesloten bij de al in de Wet op het financieel toezicht opgenomen verplichting om aangesloten te zijn op het verwijzingsportaal. Het ontwerpbesluit bevat een uitwerking van een aantal onderwerpen die reeds op wetsniveau zijn geregeld (aanvullende identificerende gegevens) dan wel die in het genoemde wetsvoorstel zijn opgenomen (saldo- en transactiegegevens en uitbreiding van op het verwijzingsportaal aangesloten overheidsinstantie).

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

De financiële gevolgen van de *Wijzigingswet verwijzingsportaal bankgegevens* zien ook op de in dit besluit voorgestelde wijzigingen, met uitzondering van de beoogde uitbreiding van de dataset met drie aanvullende identificerende gegevens². Voor banken met meer dan tweeëneenhalf miljoen rekeninghouders zijn de geschatte kosten van de uitbreiding van het verwijzingsportaal bankgegevens € 2.620.000 voor de vier banken met meer dan tweeëneenhalf miljoen rekeninghouders samen. De beheerkosten van het verwijzingsportaal bankgegevens bedragen nu in totaal naar schatting 1.7 mln euro per jaar voor de banken met meer dan tweeëneenhalf miljoen rekeninghouders samen. De beheerkosten zullen naar verwachting van de banken iets stijgen als gevolg van de uitbreiding. Voor de Rijksoverheid (Justid-IBO en de aangesloten overheidsinstanties) zijn de kosten naar schatting in totaal € 1.250.000,00 (incidenteel) en € 429.000,00 per jaar (structureel) voor Justid-IBO, CJIB, Politie en de Belastingdienst samen.

² Naar verwachting zijn er voor de overheidspartijen die bevoegd zijn deze aanvullende gegevens op te vragen, geen extra kosten verbonden aan deze uitbreiding, omdat de huidige aansluiting van deze partijen op het verwijzingsportaal hiervoor niet hoeft te worden aangepast.